

**JAUNRADES UN TRADĪCIJU CENTRA
“KAPELLERU NAMS”
DARBĪBAS STRATĒGIJA
2016-2023**

Ievads

Šīs stratēģijas mērķis ir novērtēt esošos kultūras resursus Saldus pilsētā un noteikt vadlīnijas jaunrades un tradīciju centra “Kapelleru nams” attīstībai Saldus pilsētā, tādējādi īstenojot Publisko aģentūru likumā noteikto tiesību normu izpildi un nodrošinot Saldus novada attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu īstenošanu kultūras jomā.

1857. gadā celtais Kapelleru nams atrodas Saldū, Striķu ielā 7. Ēka atrodas pilsētas vēsturiskajā centrā, kas vienlaikus ir valsts nozīmes pilsētībūvniecības piemineklis ar valsts aizsardzības Nr. 7446.

Līdz 2008. gadam ēkā atradās Saldus rajona bibliotēka, no 2008. – 2010. gadam tā netika apdzīvota. 2009. gadā domubiedru grupa nodibina mākslu attīstības biedrību “Ilizanna”, kura arī šobrīd turpina apsaimniekot Kapelleru namu.

Kapelleru nams jau tagad ir nozīmīga vietējo kopienu pulcēšanās vieta, kuru var saukt par jaunrades un tradīciju centru. Biedrība startē dažādos projektu konkursos, kuru aktivitātes papildina un daudzveido Kapelleru namā notiekošās darbības. Biedrība organizē izglītojošus un mākslas pasākumus, jauno vecāku apmācības, kultūras tradīciju un amatniecību popularizējošus pasākumus, radošās darbnīcas tūristu grupām, programmu jaunlaulātajiem, lokālās vēstures apgūšanas nodarbības skolu jaunatnei un dažādas citas aktivitātes.

Ar šo aktivitāšu organizēšanu biedrība realizē Saldus novada pašvaldības teritorijas attīstības programmā ietvertos mērķus un darbojas tajā noteiktajās prioritātēs un rīcības virzienos.

Esošās situācijas raksturojums

2010. gada 27. aprīlī, balstoties uz neapdzīvojamo telpu nomas līgumu ar Saldus novada pašvaldību, biedrība "Ilizanna" savas darbības organizēšanai ir ieguvusi telpas Saldū, Striķu ielā 7/1. Kopš 2011.gada katru gadu starp pašvaldību un biedrību ir noslēgts deleģēšanas līgums par kultūras funkciju īstenošanu.

Līguma priekšmets ir vienošanās starp Pašvaldību un Biedrību par šāda no Pašvaldības patstāvīgām funkcijām izrietoša pārvaldes uzdevuma – likuma «Par pašvaldībām» 15.panta 5.punktā noteikto pašvaldības autonomo funkciju – *rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību* – kultūras funkcijas pienākuma noteiktā apjomā deleģēšana Biedrībai.

Deleģēto uzdevumu Biedrība izpilda šādā kārtībā: Pašvaldība uzdod un Biedrība apņemas ar saviem materiālajiem un cilvēku resursiem veikt konkrēti uzticētu Pašvaldības kultūras funkciju noteiktā apjomā.

Pašvaldības finansējums paredzēts saimnieciskajiem izdevumiem – malkas iegāde, komunālie maksājumi utt. Biedrība, piesaistot projektu finansējumu, gādā par nama saturisko piepildījumu – mūžizglītība tradīciju jomā, jaunās paaudzes izglītošana lokālajā vēsturē, amatniecībā utt.

Kā minēts Saldus novada attīstības programmā 2013. – 2020. gadam, "Šobrīd novadā esošu kultūrvēsturisko ēku tehniskais stāvoklis ir slikts. To ekonomiskā nozīme ir iespēja tos izveidot par tūrisma objektiem, piedāvājot dažādus, unikālus un autentiskus tūrisma produktus. Nozīmīgs kultūrvēsturiskais mantojums, kam ir arī liela sociālā un ekonomiskā nozīme, ir Saldus pilsētas vēsturiskais centrs, kura sakārtošana ir jāturpina un jāveicina vēsturisko ēku ilgtspējīgu apsaimniekošanu un renovāciju."

Saldus sabiedriskā un vēsturiskā centra kvartālu pārsvarā veido 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā būvētas ēkas, kvartāla iekšpagalmā izbūvētas palīgēkas – noliktavas. Liela daļa apbūves kvartāla iekšienē ir vidi degradējoši malkas šķūņi un ar krūmiem aizaugušas vietas, teritorijas sakārtošanu plānots īstenot ar SAM 5.6.2. mērķi – teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas. Kvartālā atrodas pašvaldībai piederošas ēkas. Kapelleru nams šobrīd tiek apsaimniekots, un tajā jau noris ar jaunradi un tradīcijām saistītas apmācības un pasākumi. Taču, pēc 2012. gadā veiktās ēkas tehniskās apsekošanas, atzinums par būves fizisko nolietojumu ir 60%. Ēka nav pieejama ne cilvēkiem ar invaliditāti, ne vecākiem ar bērnu ratiņiem. Ēka atrodas pilsētas vēsturiskajā centrā, kas vienlaikus ir valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminēklis ar valsts aizsardzības Nr. 7446, līdz ar to objekta atjaunošanā tiks ievērota kultūras

pieminekļu restaurācijas principi un labā prakse, lai panāktu kultūrvēsturisko vērtību maksimālu saglabāšanu. Objekta attīstība paredzēta Saldus novada pašvaldības attīstības programmā un atbilst SAM 5.5.1. izvirzītajiem darbības programmas nosacījumiem. Saldus pilsētas vēsturiskais centrs ir piemērota vieta starptautiskā tūrisma attīstībai. Saskaņā ar Pasaules Tūrisma organizācijas statistikas datiem, tūrisms ir pasaulē lielākais eksporta ienākumu avots, nozīmīgs darbavietu radītājs, kā arī svarīgs reģionālās un sociālās attīstības faktors.

Galvenais mērķis, attīstot jaunus tūrisma objektus Saldus novadā, ir palielināt tūristu uzturēšanās ilgumu, veicināt tūrisma nozares īpatsvara pieaugumu un vietējā tūrisma attīstību Saldus novadā.

Saldus pilsētas vēsturiskais centra pilnvērtīga izmantošana veicinātu ne tikai vides un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, pieejamību, bet ietekmētu arī tūrisma nozari un citas ar to saistītās nozares Saldus novadā, kā arī radītu jaunas darba vietas dažādu pakalpojumu sniegšanai. Saldus novada, visas šajā aktivitātē izvirzītās, projektu idejas ir savā veidā saistītas, jo atrodas Saldus vēsturiskajā centrā. Ieguldot investīcijas objektu atjaunošanā un attīstībā, tiek veicināta ekonomiskā izaugsme Saldus novadā. Visas izvirzītās projektu idejas atbilst “Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam”, kā arī “Latvijas kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”” izvirzītajiem mērķiem.

Darbības stratēģija

Stratēģijas mērķis ir sistemātiski atspoguļot jaunrades un tradīciju centra “Kapelleru nams” darba plānošanu un izpildi septiņu gadu periodā, nosakot galvenos attīstības virzienus un prioritātes.

Ņemot vērā tūrisma piedāvājuma paplašināšanos, ieguldot investīcijas objekta infrastruktūrā, proti, izbūvējot šobrīd neapdzīvotās telpas, sakārtojot elektroinstalācijas, labiekārtojot āra teritoriju, uzlabojot pieejamību jaunrades un tradīciju centrā “Kapelleru nams” (Striķu ielā 7), ceļotāju skaita pieaugums līdz 2023. gadam varētu palielināties vismaz par 9500 cilvēkiem gada laikā, jo jau tagad biedrības piedāvājumus individuālajiem tūristiem un tūristu grupām (radošās darbnīcas, ekskursija pa Kapelleru namu, tradīciju un Saldus vēstures iepazīšanas nodarbības u.c.) gadā izmanto apmēram 2300 (2015. gada statistika) ceļotāji. Pie tam ir vērojama tendence tūristu skaitam pieaugt, jo statistikas dati uz 01.08.2016. rāda, ka šā gada 7 mēnešos Kapelleru namu apmeklējuši jau 2000 ceļotāji. Lai gan pamatā tūristi ir no Latvijas, namu apmeklē ne

tikai individuālie tūristi no Igaunijas, Lietuvas, ASV, Vācijas, Francijas, Skotijas un Zviedrijas, bet arī organizētas tūristu grupas no ārzemēm (Vācijas, Lietuvas).

Bez vietējo un ārvalstu tūristu grupām namā ikdienā regulāri darbojas biedrības “Ilizanna” aktīvistu, kā arī biedrības sadarbības partneri – biedrības “Kursas vārti” un “Živica”, organizējot apmācības, seminārus, folkloras pasākumus, danču vakarus, koncertus utt. Šos pasākumus gada laikā apmeklē 2000 cilvēku (2015. gada statistika) Tādējādi pie pašreizējās nama kapacitātes šobrīd kopā ar tūristiem gada laikā ir iespējams uzņemt ~ 4300 cilvēku.

Apmeklētāju skaita pieaugumu ierobežo telpu trūkums un telpu kvadrātūra, neizmantojama āra teritorija, kā arī nepieejamība.

Īstenojot tūrisma pakalpojuma piedāvājumu konstatēts, ka gados vecākiem cilvēkiem, vecākiem ar bērniem, cilvēkiem ar invaliditāti, nav iespējams apmeklēt namā notiekošās aktivitātes, jo abas ieejas namā nav piemērotas iekļūšanai tajā cilvēkiem ar kustību traucējumiem, ratiņkrēslā u.c. Līdz ar to zināma daļa potenciālās mērķauditorijas tiek izslēgti no apmeklētāju loka.

Konstatēta arī telpu trūkuma problēma. Nama lokalizācija ir izdevīgā vietā – pilsētas centrā, līdz ar to tas ir cilvēkiem viegli sasniedzamā attālumā. Dažādi pasākumi, apmācības, nodarbības notiek regulāri, bieži vien paralēli, tādēļ rodas vajadzība pēc vēl citām, piemērotām telpām. Nama 2.stāvs, kas šobrīd ir neapdzīvots, būtu labs risinājums telpu trūkuma jautājumā.

Uzņemot tūristu grupas, saskaramies ar problēmu, ka šobrīd esošās labierīcības nav piemērotas un atbilstošas grupu lielumam, tās būtu jāpalielina.

Ikdienas darbībā un lielāku pasākumu rīkošanā problēmas sagādā šobrīd esošās elektroinstalācijas, kas nespēj nodrošināt nepieciešamo elektrības jaudu, kā arī āra telpas (namam piegulošās āra teritorijas) neapmierinošais stāvoklis.

Mākslu attīstības biedrība “Ilizanna” Kapelleru namā darbojas jau kopš 2010. gada, iespējams izvērtēt tās darbības stiprās un vājās puses.

Stiprās puses	Vājās puses
Tautas tradīciju un lokālās vēstures jomā zinoši cilvēki, kuri šobrīd savu iespēju robežās brīvprātīgi apmāca, dalās pieredzē, kā arī paši regulāri apgūst jaunas zināšanas un prasmes. Nama atrašanās vietas pilsētas centrā nodrošina vieglu piekļuvi. Biedrības radītie pakalpojumi ir atbilstoši dažādām mērķauditorijām, tie ir saturiski daudzveidīgi.	Ēkas nepieejamība, telpu nepietiekamība ierobežo aktivitāšu skaitu un iesaistīto personu skaitu, pilnībā izslēdzot cilvēku ar fizisku invaliditāti iekļūšanu namā. Neizmantojamā āra teritorija neļauj īstenot jaunas ieceres, kurām nepieciešama darbība laukā. Labierīcību trūkums un elektroinstalāciju stāvoklis pazemina

<p>Piedāvātās aktivitātes ir iekļautas Saldus tūrisma ceļvežos, mājas lapā, sociālajos tīklos, līdz ar to gan tūristi, gan vietējie iedzīvotāji ir informēti un izmanto piedāvājumus.</p> <p>Piedāvājumi ir vērsti uz lokālās vēstures izzināšanu, tādējādi veicinot piederības sajūtu un lokālpatriotismu.</p> <p>Biedrības “Ilizanna” vārds ir zināms ne tikai Saldus novada mērogā, bet arī Latvijas mērogā. Biedrība pazīstama kā kvalitatīvu un interesantu pasākumu iniciatore un rīkotāja.</p>	<p>piedāvāto pakalpojumu kvalitāti.</p>
Iespējas	Draudi
<p>Pašvaldības regulārs finansiāls atbalsts un ieinteresētība nama attīstībā, izveidojot to kā Saldus novada pašvaldības aģentūras “Tūrisma informācijas, kultūras un sporta centrs” struktūrvienību.</p> <p>Atjaunot Valsts nozīmes kultūrvēsturisko pieminekli, vienlaikus sakārtojot inženiertehnisko infrastruktūru</p> <p>Paplašināt telpas, padarot pieejamu Kapellera nama ēkas otro stāvu</p> <p>Radīt jaunu pakalpojumu piedāvājumu</p> <p>Labiekārtot un izmantot āra teritorija</p> <p>Veicināt apmeklētāju skaita pieaugumu</p>	<p>Likumdošanas ietekme</p> <p>Cilvēkresursu maiņa</p>

Nākamajiem gadiem jaunrades un tradīciju centra “Kapelleru nams” vīzija ir kļūt par kultūras un tūrisma objektu, kuru iedzīvotāji un tūristi apmeklētu regulāri un kurā notiktu kvalitatīvi pasākumi, attīstot Latvijas mērogā konkurētspējīgu ceļotāju piesaistes mehānismu un pievilcīgu tūrisma piedāvājumu, nodrošinot ātru un kvalitatīvu informācijas apriti vietējā un starptautiskā mērogā. Lai šo vīziju īstenotu, Saldus jaunrades un tradīciju centrs “Kapelleru nams” savu darbību plāno attīstīt, izvirzot šādus prioritāros stratēģiskos mērķus:

1. Sekmēt tūrisma un viesmīlības pakalpojumu daudzveidošanu Saldus novadā

1.1. Veidot jaunu tūrisma maršrutu – Brīvības ceļš. Tā apskates objektos ietilptu **O. Kalpaka laukums Saldū** (1919. gada 14. martā te notiek Latvija nacionālās armijas karaspēka pirmā parāde), **J. Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzeja ekspozīcija** (izstāde par Brīvības cīņām Saldus novadā), **Kapelleru nams** (no 1919. gada 10. līdz 15. martam namā tika izvietota Kalpaka bataljona sakarnieku daļa), **O. Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”** (pie „Airītēm” 1919. gada 6. martā

Atbrīvošanās cīņu laikā par Latvijas brīvību un neatkarību krita pulkvedis Oskars Kalpaks, kapteinis Nikolajs Grundmanis, virsleitnants Pēteris Krievs un leitnants Johans Hanss Šrinders. 1930. - tajos gados, atdarinot latviešu nacionālos celtniecības elementus tika izveidota muzeja sēta), kā arī **Rudbāržu muīža** (1919. gada janvāra beigās un februārī pilī uzturējās pulkveža Oskara Kalpaka bataljons, šeit 3. martā sākās uzbrukums lieliniekiem, kas beidzās ar Rīgas atbrīvošanu);

1.2. Sekmēt pakalpojuma pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;

1.3. Saldus jaunrades un tradīciju centrs “Kapelleru nams” būtu pieejams vismaz 300 dienas gadā;

1.4. Veicināt ceļotāju skaita pieaugumu, piedāvājot jaunus produktus un sakārtotu vidi;

1.5. Iesaistīt jaunrades un tradīciju centra “Kapelleru nams” apmeklētājus aktivitātēs, nodrošinot iespēju līdzdarboties, piedzīvot pozitīvas emocijas, gūstot jaunu pieredzi un kvalitatīvi aizpildot laiku.

2. Saglabāt un attīstīt kultūrvēsturisko mantojumu

2.1. Atbilstoši mūsdienu prasībām un nepieciešamībām, maksimāli autentiski saglabāt un atjaunot vēsturiskās vērtības;

2.2. Veidot pieejamu un mūsdienīgu infrastruktūru, nodrošināt pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;

2.3. Attīstīt mūžizglītību, mācot un saglabājot tradīcijas un nemateriālo kultūras mantojumu, to popularizējot un pilnveidojot;

2.4. Veidot piedāvājumus ģimenēm ar bērniem – vienkāršā, interesantā, bērniem saprotamā veidā nododot tradīciju vēstījumu jaunai paaudzei;

2.5. Veidot tautas muzikantu un folkloristu sanāksšanas un muzicēšanas centru.

3. Veicināt jaunu tūrisma produktu veidošanu, to popularizēšanu

3.1. Piemērot informāciju ārvalstu tūristu vajadzībām (informācija svešvalodās, viegla un ērta komunikācija);

3.2. Veicināt Saldus novada atpazīstamību, veidojot jaunus tūrisma piedāvājumus lokālās vēstures un tradīciju iepazīšanai;

3.3. Dažādot kultūras pasākumus, izmantojot modernās tehnoloģijas, piemērojot to mūsdienu auditorijas prasībām;

3.4. Sadarbojoties ar muzeju un citiem tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, savlaicīgi izplatīt informāciju par aktivitātēm;

3.5. Radīt jaunus piedāvājumus tūristu grupām, kuru laikā dalībnieki apgūst latviešu tautas tradīcijas, paši kļūstot par iesaistītajām personām, ne tikai reproducējot jau apgūto, bet arī kļūstot par jaunrades procesa dalībniekiem;

3.6. Lai informētu sabiedrību par pasākumiem un jaunumiem Saldus jaunrades un tradīciju centrā “Kapelleru nams”, turpināt sadarbību ar Kurzemes radio, Saldus radio, laikrakstu “Saldus Zeme”, ziņu portāliem, kā arī izmantot Saldus novada mājas lapu www.saldus.lv, informatīvo izdevumu “Saldus Novada Vēstis” un pašvaldības un Saldus novada p/a “Saldus TIKS centrs” sociālos tīklus;

3.7. Sekmēt nodarbību vadītāju profesionalitāti, apmācot IT, publiskās runas un saskarsmes u.c. jomās.

4. Izveidot jaunu pakalpojumu - seno latviešu godu (krustabu, kāzu, saulgriežu, Mārtiņu u.c.) svinēšanas tradīciju apgūšana un godu svinēšana.

4.1. Apmācīt ieinteresētās personas par to, kā latviešu tradīcijās ir notikusi gatavošanās svētkiem, tādējādi veidojot izpratni par šo svētku jēgu.

4.2. Sagatavoties svētkiem – tērpu, nepieciešamo priekšmetu un rekvizītu iegādāšanās vai pagatavošana.

4.3. Izveidot svētku programmu, iekļaujot visas nepieciešamās sadaļas, piemēram, kāzu gadījumā – līdzināšanu, izpirkšanu utt. Tā kā pie Kapelleru nama ir arī āra teritorija, tad ir iespējams realizēt visus ar seno latviešu svētkiem saistītos rituālus.

5. Izveidot jaunu pakalpojumu – muzikāli vēsturisku nodarbību par Kalpaka laika karavīru dziesmu tēmu

5.1. Apmācīt folkloras kopu un kapelu dalībniekus par šo Latvijas vēstures laika posmu, tā saistību ar Brīvības cīņām un O.Kalpaka nozīmi tajās;

5.2. Sagatavot nodarbību, kura tiek piedāvāta dažāda vecuma mērķauditorijai, ļaujot kļūt ne tikai par pasīviem vērotājiem, bet arī aktīvi līdzdarboties.

6. Izveidot Saldus novadā vienotu jaunrades un tradīciju telpu (kvartālu)

6.1. Izveidot telpu radošo darbnīcu nodarbībām;

6.2. Izveidot zāli koncertiem, pasākumiem,

6.3. Sakārtot un pilnveidot izstāžu zāli;

6.4. Labiekārtot dārzu atbilstoši tautisko svētku svinēšanas tradīciju prasībām;

7. Veidot nozīmīgu vietējo kopienu pulcēšanās centru, veicinot sadarbību starp NVO, iestādēm kultūras un tūrisma jomā ne tikai Saldus novada robežās, bet arī ārpus tā.

7.1. Izveidot semināru zāli un apmācību telpas;

7.2. Rīkot regulārus pasākumus, seminārus, konferences;

Kā minēts dokumentā “Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam”,: “Cilvēki arvien vairāk izvēlas individualizētus ceļojumus, kas atbilst viņu prasībām un interesēm. Pieaugošs ceļotāju skaits meklēs piedzīvojumu iespējas un autentisku pieredzi pretstatā dalītam plaša patēriņa atpūtas piedāvājumam. Pieaug vēlme atklāt un būt ciešāk iesaistītam apmeklētā galamērķa ikdienas dzīvē. Grupu ceļojumi vairāk specializēsies interešu virzienā, un būs raksturīgas skaitliski mazāka apjoma tūristu grupas”.

Saldus jaunrades un tradīciju centra “Kapelleru nams” izveidošana dotu arī tiešu labumu attiecībā uz mārketinga iespējām, kas attiecas gan uz tūrismu, gan arī uz dzīves vides kvalitātes paaugstināšanu – iedzīvotāju piesaisti un uzņēmējdarbības aktivitātes piesaisti.

Domes priekšsēdētāja

(personiskais paraksts)

I.Rassa

NORAKSTS PAREIZS

Saldus novada pašvaldības

Pārvaldes sekretāre

Saldū 2016.gada 29.augustā

G.Linga-Bērziņa